

MARTHA BOLTON

Vesoljni potop ali Kdo pravi, da so živali brez pameti?

Smejati se Svetemu pismu zna biti nevarno početje. Smejati se s Svetim pismom pa zna biti zabavna reč. Poiskati smeh v Svetem pismu pa je že stvar vere. In dobre volje. Oziroma "blage volje", če zapišemo po svetopisemsko. S temi besedami Gregor Čušin v predgovoru pospremi in pozdravi zbirko skečev z (izvirnim) naslovom *A Funny Thing Happened to Me on My Way Through the Bible*.

V nadaljevanju je predstavljen zadnji skeč iz omenjene knjige (besedilo skeča je prevedel in uredil Gregor Čušin). Skeč je najprej umeščen v kontekst s kratkim biblično-zgodovinskim uvodom oz. pojasnilom (sestavil Samo Skralovnik), nato sledi sam skeč.

BIBLIČNO-ZGODOVINSKI "INTRO"

Kolektivni spomin na veliko povodenj, ki jo opisuje svetopisemska pripoved o Noetovi ladji, je gotovo ena tistih značilnosti, ki prazgodovino izraelskega ljudstva pripenja na širše in starejše izročilo antičnega medrečja. Pripoved o vesoljnem potopu namreč ni unikum izvoljenega ljudstva, temveč gre za precej znan motiv – najbolj znan primer je Ep o Gilgamešu. Svetopisemska različica se nahaja v sedmem poglavju Prve Mojzesove knjige. Pripoved je umeščena v širšo enoto, ki obsega poglavja 4–11 in opisuje (pra) zgodovino človeštva od stvarjenja do očakov. V Svetem pismu ne beremo "copy-paste" različice, saj biblična verzija odseva veliko pomembnih svojskosti – daleč najpomembnejša

je pač tista o obstoju enega samega Boga. Za razliko od ostalih bogov je Noetov Bog tisti, ki nastali kaos vodovja, kakor pravodovja pri stvarjenju, obvlada in mu odkaže svoje mesto. V tem kontekstu je Noe, ki je edini "našel milost v Gospodovih očeh" (1 Mz 6,8), nekakšen popotopni Adam, oče novega življenja; kajti potop je hoteno predstavljen kot nasprotje pripovedi o stvarjenju: gre za novo stvarjenje, nov začetek. Gre za "formatiranje" sveta, ki je bil ustvarjen kot dober, a se je kasneje popolnoma spridil (v tem oziru ni nenavadno, da so cerkveni očetje v pripovedi videli simboliko krsta).

Pripoved te vrste je v prvi vrsti teološko razmišljanje navdihnjenega pisca o usodi človeka v luči dogodkov na Sinaju. S tega vidika bi povodenj le težka opremili s

kakšnimi oprijemljivi zgodovinskimi podatki. Dejstvo, da je pripoved o potopu med ljudstvi antične Mezopotamije dobro poznana, priča o resničnem zgodovinskem dogodku (najverjetneje lokalne narave), ki je imel za takratno dojemanje in poznavanje sveta domala apokaliptične razsežnosti. Svetopisemsko različico lahko zato mirne vesti označimo kot zgodovinsko, saj poroča o katastrofi, ki je imela v viharju zgodovinskih dogodkov svoje mesto. Vse ostalo, kar bralčev pogled spretno usmerja k Bogu Izraela, če se smemo tako izraziti, kaže na kasnejše redakcije pod vplivom skrbno izdelanih teoloških premis.

SKEČ

Boltonova vesoljni potop uprizori in predstavi na prav poseben način – z dialogom dveh živali. Natančneje Živali in Živalce ...

ŽIVAL: No, v lepo godljo si me zvlekla!

ŽIVALCA: Jaz, da sem te zvlekla?! A sem te prosila, da greš za mano?!

ŽIVAL: Če sem pa mislil, da veš, kam greš!

ŽIVALCA: Nikoli ne vem, kam grem.

ŽIVAL: Zdaj poveš!

ŽIVALCA: Toliko, da veš... Jaz sem samo sledila dvema slonoma, ki sta šla pred nama.

ŽIVAL: A misliš tema dvema slonoma tam?

ŽIVALCA: Jasno, da tema dvema slonoma! A mogoče vidiš še kake druge slone?

ŽIVAL: Ne, samo ta dva sta tu. Preostali iz črede niso bili tako neumni, da bi se spravili na to ... na to ... Kaj pa je to za ena reč pravzaprav?

ŽIVALCA: Mislim, da je stari rekel, da je ladja.

ŽIVAL: Ladja, kaj?! Si ni mogel izmisliti kakega drugega hobija. Vzdrževati tako reč zna biti precej drago!

ŽIVALCA: Slona sta rekla, da mu je Bog naročil, naj jo zgradi.

ŽIVAL: In zakaj bi Bog komurkoli naročil, naj zgradi ladjo sredi puščave?!

ŽIVALCA: Slona sta rekla, da bo dež.

ŽIVAL: In si stari ni mogel kupiti dežnika kot vsi drugi?

ŽIVALCA: Slona sta rekla, da bo menda hud dež.

ŽIVAL: Pa naj bi si kupil še škornje!

ŽIVALCA: Slona sta rekla, da stari pričakuje potop.

ŽIVAL: Poslušaj, punca, če mene vprašaš, je stari KU-KU in prej ko se spraviva s tele plavajoče farme, boljše bo!

ŽIVALCA: Ampak slona sta rekla ...

ŽIVAL: Ne moreš verjeti čisto vsemu, kar sloni rečejo. Dobro, priznam, da zlepa česa ne pozabijo, ampak so pa precej lahkoverni!

ŽIVALCA: Prav. Ampak kaj pa vse preostale živali? Po dve vsake vrste sta na krovu! Očitno kar verjamejo, da se stari spozna na vreme.

ŽIVAL: Pridi sem. Daj, pridi, poglej. Je tole dež? Niti najmanjšega oblaka ni na nebu!

ŽIVALCA: Ampak saj sem poslušala napoved: Trontelj je rekel, da bo jasno. In če Trontelj reče, da bo jasno, potem zmeraj dežuje!

ŽIVAL: Ne rečem, to drži. Imaš prav. Ampak da bi ladja splavala, bi moralo deževati najmanj 40 dni in 40 noči!

ŽIVALCA: Kaj pa veš, mogoče pa bo!

ŽIVAL: Bodi resna, no. Nebo je popolnoma brez obla... Dobro, OK, tamle je en majhen, mini oblakec, meglica pravzaprav, ampak je še daleč.

ŽIVALCA: No, jaz sem ti samo povedala, kar sem slišala od slonov.

ŽIVAL: Mogoče pa nisi dobro slišala. Ne nazadnje sloni tako strašno nosljajo.

ŽIVALCA: Res ne verjameš, da bi lahko deževalo?

ŽIVAL: Kako neki? Na nebu je le ... štiri, pet srednje velikih oblakov. Ne zadostuje niti za naliv.

ŽIVALCA: No, ja ... Kakorkoli. Zdaj sva tu. Sprosti se in uživaj.

ŽIVAL: Tičim na ladji sredi puščave, ona pa hoče, naj se sprostim in uživam. Ja, uživam – kot na Titaniku!

ŽIVALCA: Že rosi!

ŽIVAL: Prava reč! Če hočem na drugo stran lužice, še ne potrebujem ladje.

ŽIVALCA: O, poglej te oblake!

ŽIVAL: Pa kaj! Takle naliv ne bo niti odplaknil žaganj s krova.

ŽIVALCA: O, pa bo. Kar pošteno lije!

ŽIVAL: No, dobro, priznam, kar dobro ga nese. Ampak še zmeraj ne zadosti, da bi zapluli.

ŽIVALCA: Če si tak dvomljivec, ne vem, zakaj se potem ne pridružiš ostalim tam zunaj, ki se norčujejo iz starega in se mu posmehujejo. Nihče te ne sili, da ostaneš na krovu. Kar pojdi, no. Skoči dol! Saj bom zdržala plovbo brez tebe.

ŽIVAL: Prav nobene potrebe ni, da si tako zajedljiva. Poleg tega se mi krzno grozljivo skrči, če se zmoči.

ŽIVALCA: Kar lepo priznaj, da si vesel, da je stari poslušal Boga in zgradil ladjo.

ŽIVAL: Priznam, vsaj na suhem sva.

ŽIVALCA: Če mene vprašaš, je stari potreboval precej korajže, da je zgradil tole ladjo. In ogromno vere.

ŽIVAL: Korajžen pa je, to pa.

ŽIVALCA: In kako so se mu ljudje posmehovali!

ŽIVAL: Mogoče je pa gluh in jih sploh ni slišal.

ŽIVALCA: O, jih je slišal. Ampak ga to ni oviralo, da ne bi izpolnil božje volje. Hej, zgleda, da se premikamo.

ŽIVAL: Prav imaš. *(Mu je malo slabo – morska bolezen, pač.)* Pa še kako imaš prav!

ŽIVALCA: No, vidiš. Stari je dobro vedel, kaj počne!

ŽIVAL: Niti za trenutek nisem podvomil.

ŽIVALCA: Kaj??!!

ŽIVAL: Zdaj ti gotovo ni žal, da si šla za mano.

ŽIVALCA: Jaz za tabo? Mar ni bilo ravno obratno!?

ŽIVAL: OK. Šla si za mano. Je tako bolje?

ŽIVALCA: Ja ... vsaj mislim, da ... Pa saj ni važno. Glavno je, da sva oba na varnem. To je najpomembnejše.

ŽIVAL: Ampak nečesa pa ne razumem.

ŽIVALCA: Česa?

ŽIVAL: Razen starega in njegove družine smo vsi preostali potniki na ladji – živali!

ŽIVALCA: Ja – in?!

ŽIVAL: No, če naj bi bili ljudje tako pametni, kot pravijo, da so, zakaj jih ni več na krovu?

ŽIVALCA: A veš, da imaš prav!

ŽIVAL: In potem še upajo reči, da me živali nimamo pameti!

ŽIVALCA: Ja. Me vsaj vemo, kdaj stopiti z dežja!

Prevedel Gregor Čušin